

Nr 37.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överlåtelse på Strängnäs stad av Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rätt till visst markområde i Strängnäs m. m.; given Stockholms slott den 2 februari 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gösta Bagge.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 februari 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Bagge anmäler här efter fråga om överlåtelse på Strängnäs stad av Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rätt till en av Strängnäs högre allmänna läroverk tidigare disponerad tomt med därå uppförd byggnad och anför därvid följande:

Enligt beslut av 1927 års riksdag (skrivelse nr 262) skulle Strängnäs högre allmänna läroverk ombildas till högre samläroverk under villkor att Strängnäs stad åtog sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler ävensom bostad eller hyresersättning åt rektor.

Stadsfullmäktige i Strängnäs beslutade i anledning härav den 17 september 1928 dels att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler för ett högre samläroverk i Strängnäs, dels ock att, om och när den dåva-

rande rektorsbostaden av skolöverstyrelsen prövades icke böra vidare användas för sitt ändamål, antingen tillhandahålla rektor fri bostad eller till hyresersättning åt rektor ställa till förfogande så stort belopp, som erfordrades utöver vad som för ändamålet kunde vara disponibelt av inkomsterna från de gårdar, som ditintills tillhandahållit bostad åt rektor.

Kungl. Maj:t förklarade den 19 oktober 1928, att stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut innefattade sådant åtagande, som utgjorde villkor för läroverkets ombildning till högre samläroverk.

Länsstyrelsen i Nyköping har med skrivelse den 8 februari 1935 till Kungl. Maj:t överlämnat en av *Strängnäs drätselkammare* enligt bemyndigande av stadsfullmäktige gjord framställning, vari med tillstyrkande av magistraten därstädes hemställts, att på staden måtte överlätas den Strängnäs högre allmänna läroverk tillhöriga gymnastikbyggnaden på tomten nr 10 i kvarteret Kyrkberget i staden ävensom övriga i sagda tomt ingående, läroverket tillhöriga områden, utgörande återstående andelar av tomterna nr 109, 110, 111 och 112 enligt 1841 års nummerordning. Drätselkammaren har anfört:

Sedan staden åtagit sig att tillhandahålla lokaler för nämnda läroverk och den 28 augusti 1933 beslutat uppföra och anslå medel till nytt läroverkshus och ny gymnastikbyggnad på kvarteret Kilen, bleve i och med undervisningens överflyttande till de nya lokalerna från höstterminen 1935 de äldre, hittills använda byggnaderna, den s. k. Roggeborgen och därinvid uppförd gymnastikbyggnad, icke längre nödvändiga för läroverkets behov.

Vid det nya läroverket hade uppförts gymnastikbyggnad. Denna byggnad torde för överskådlig framtid tillfredsställa kraven på en sådan. Den hittills använda, läroverket tillhöriga gymnastikbyggnaden i kvarteret Kyrkberget bleve alltså för läroverkets behov överflödig. Då emellertid stadens folkskolor lede brist på en ändamålsenlig gymnastiklokal och endast en provisoriskt inredd sådan under de senare åren kommit till användning, hade det syntts staden lämpligt, att läroverkets nuvarande gymnastiklokal bleve upplåten för folkskolans behov, sedan läroverkets flyttning ägt rum, och helst, att såväl byggnaden som också de tomter, som utgjordes av läroverkets lekplan, bleve med äganderätt överlätna på Strängnäs stad. Gymnastikhuset och lekplanstomterna hade av läroverket inköpts för sitt ändamål. Gymnastikhuset hade år 1904 uppförts för en kostnad av 28,650 kronor, vilken summa likviderades med 3,650 kronor ur stiftets byggnadskassa och genom lån å 25,000 kronor, som gäldats av läroverkets »egna kassa».

De i lekplanen ingående tomterna utgjordes av andelar av tomterna nr:is 109, 110, 111 och 112 enligt 1841 års nummerordning, tillsammans innehållande 2,465 kvadratmeter, samt av igenlagd del av Lilla Långgatan, utgörande 300 kvadratmeter. Dessa tomter förvärvades av läroverket omkring år 1871, flertalet efter den brand, som då ödelade en stor del av staden. Tomterna likviderades dels med brandstodsmedel,

försäljningsmedel för de avbrända tomterna tillhörig åkerjord, medel från »Anonymifonden» och gåva från Strängnäs sparbank, dels ock med 3,000 riksdaler, som med Kungl. Maj:ts medgivande den 23 februari 1872 fått tagas från läroverkets byggnadsfond. Den igenlagda gatudelen hade dock icke förvärvats till läroverket utan tillhörde allt fortfarande staden. Gymnastikbyggnaden vore uppförd på de nämnda tomterna nr 111 och 112.

Med hänsyn till de stora och för lång framtid kännbara uppoffringar, som Strängnäs stad hade gjort i och med byggandet av nytt läroverk — totalkostnaden torde snarare komma att överstiga än understiga en miljon kronor — syntes det billigt, att till staden, utan ersättning här för till kronan eller till läroverket, med full äganderätt överlätas det ifrågakvarnande gymnastikhuset och lekplansområdet.

I ärendet ha yttranden avgivits den 26 februari 1935 av skolöverstyrelsen efter hörande av läroverkets lokalstyrelse, den 7 mars 1939 av kammarkollegiet och den 22 mars 1939 av domkapitlet i Strängnäs.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt ansökningen under hänvisning till lokalstyrelsens yttrande, vari anförts:

Gymnastikbyggnaden i fråga vore väsentligen uppförd och de därtill hörande tomterna väsentligen inköpta för läroverkets egna medel, särskilt genom anslag ur den s. k. egna kassan. Denna kassa hade nu nått den storlek (utgående balans den 30 juni 1934 26,024 kronor 93 öre), att den kunde utan ytterligare tillskott fullgöra sin egentliga uppgift, d. v. s. bestrida kostnaderna för underhåll av rektorsgården och de läroverket tillhöriga s. k. lektorsgårdarna. Från kassans synpunkt behövde sålunda ej någon invändning göras mot överlåtande på Strängnäs stad utan ersättning till läroverket av äganderätten till såväl gymnastikbyggnaden som därtill hörande tomter.

Ej heller vore det för Strängnäs läroverk av något intresse att i sin ägo behålla denna gymnastikbyggnad med tillhörande tomter, då läroverket efter inflyttning i de nya byggnaderna ej längre hade någon användning för byggnaden och tomterna.

Av den utredning, *kammarkollegiet* införskaffat, inhämtas, att läroverket under åren 1871 och 1872 erhållit fasta å sina förvärv av tomterna nr 109—112 enligt 1841 års nummerordning, vilka icke äro av donationsjords natur, samt att tomterna numera utgöra tomten nr 10 i kvarteret Kyrkberget. I övrigt hänvisas beträffande denna utredning till handlingarna i ärendet. Kollegiet har vidare anført:

Jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 17 september 1928 hade staden åtagit sig att fullgöra av riksdagen uppställda villkor för läroverkets ombildning till högre samläroverk, nämligen att för framtiden tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler ävensom, under viss förutsättning, bostad eller hyresersättning åt rektor. Enligt vad som blivit uppläst i ärendet hade staden härefter låtit uppföra nya lokaler för läroverket på ny plats i staden. Vid angivna förhållande samt då liknande överlåtelse som den i förevarande ärende avsedda tidigare upprepade gånger blivit av Kungl. Maj:t efter riksdagens medgivande beviljade,

hade kollegiet för sin del icke något att erinra mot att ifrågavarande tomtmark med därå uppförd byggnad vederlagsfritt överlätas å staden.

Kollegiet hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att ifrågavarande av Strängnäs högre allmänna läroverk disponerade markområde, tillhörande tomten nr 10 i kvarteret Kyrkberget i Strängnäs, med därå befintlig gymnastikbyggnad finge utan vederlag överlätas å Strängnäs stad.

Domkapitlet har icke funnit anledning till erinran mot den begärda överlåtelsen.

Departementschefen.

I likhet med förutnämnda myndigheter har jag med hänsyn till vad i ärendet anförts intet att erinra mot att framställning avlätas till riksdagen om avstående utan vederlag till staden av den rätt till här ifrågavarande markområde och byggnad, som må tillkomma Kungl. Maj:t och kronan. Liknande överlåtelser ha tidigare upprepade gånger blivit av Kungl. Maj:t efter inhämtande av riksdagens medgivande beviljade. Så har skett beträffande exempelvis läroverkshusen i Kalmar (1910), Linköping (1913), Hudiksvall (1915), Lund (1923), Härnösand (1929), Östersund (1930), Kristianstad (1932) och Visby (1933).

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den rätt till det av mig angivna markområdet med därå uppförd byggnad, som må tillkomma Kungl. Maj:t och kronan, må utan vederlag till kronan överlätas på Strängnäs stad.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Lennart Häggqvist.